

БЮЛЕТЕНЬ

Інституту Розвитку Аграрних Ринків

Випуск №29 (18)
(22 жовтня 2010)

- 1. ПРОЕКТИ АКТІВ ЗАКОНОДАВСТВА стор. 2*
- 2. ПОДІЇ, ФАКТИ стор. 6*
- 3. ПОДІЇ IPAR стор. 10*
- 4. КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА стор. 11*

IPAR підтверджує свою пропозицію, висловлену заступником директора IPAR Корінцем Р.Я. 22 жовтня 2010 року на засіданні Тематичної підгрупи «Розвиток агропромислового комплексу», щодо започаткування у нашому Бюлетені нової рубрики з робочою назвою «Сторінка донора». Звертаємося до всіх донорських організацій, їхніх проектів, подавати інформацію до Бюлетеня. Ваші досягнення стануть доступними для великої аудиторії наших читачів!

Бюлетень IPAR розсилається раз на місяць електронною поштою. Якщо ви бажаєте підписатися для отримання Бюлетеню – надсилайте вашу контактну інформацію. Чекаємо на ваші відгуки.

Контакти:

вул. Михайлівська 24 б, офіс 81, 83, м. Київ, Україна 01001
Тел. : +38 044 4907078, Факс: +38 044 2788414, E-mail: AKhvalinska@amdi.org.ua
www.amdi.org.ua

Директор IPAR, академік УАН - В.С. Андрієвський

Випуск підготувала
Анна Хвалінська, фахівець з питань зв'язків з громадськістю IPAR

1. ПРОЕКТИ АКТІВ ЗАКОНОДАВСТВА

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства» (щодо розміру ставки збору)

Номер, дата реєстрації: 7270 від 20.10.2010

**Ініціатор: Народний депутат України Смітюх Г.Є.
Народний депутат України Терещук С.М.
Народний депутат України Жебрівський П.І.**

Цей закон спрямований на посилення державної підтримки вітчизняних товаровиробників, забезпечення підвищення їх конкурентоздатності на внутрішньому та зовнішніх ринках.

Розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства в Україні все більше відстає від європейського і світового рівня. Українські товаровиробники, не зважаючи на сприятливі природно-кліматичні умови, не можуть не тільки належно конкурувати на міжнародному рівні, а й у багатьох випадках задовольнити зростаючі потреби внутрішнього споживача. Проблема конкурентоздатності української продукції виноградарства, садівництва і хмелярства суттєво загострюється у зв'язку зі вступом України до СОТ. Без ефективної державної підтримки цих важливих галузей народного господарства Україна за дуже короткий термін може втратити власне промислове виноградарство, садівництво та хмелярство і, як результат, потрапити у повну залежність від закордонних експортерів.

За цих обставин є нагальна потреба збільшити державну фінансову підтримку розвитку виноградарства, садівництва і хмелярства.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Постанова Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про Митний тариф України» (щодо зміни мита на окремі види продовольчих товарів)

Номер, дата реєстрації: 7243/П від 20.10.2010

**Ініціатор: Народний депутат України Хомутич В.Ю.
Народний депутат України Геллер Є.Б.**

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є :**

1. Прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про Митний тариф України» (щодо зміни мита на окремі види продовольчих товарів) (реєстр. № 7243), поданий Кабінетом Міністрів України.

2. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням зауважень і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Прийняття законопроекту ґрунтується на необхідності забезпечення продовольчої безпеки України та недопущення стрімкого підвищення цін на окремі види зернових культур і соціально значущі продовольчі товари.

Проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Митний тариф України» передбачається до 1 червня 2011 року зменшення імпортного мита на

молоко та вершки у порошку, гранулах чи інших твердих видах; масло вершкове; картоплю; жито та гречку до 0 %.

На виконання протоколу засідання Кабінету Міністрів України від 27.09.2010 № 53 Мінекономіки розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Митний тариф України», яким передбачається відміна ввізного мита на окремі види продовольчих товарів.

Так, внаслідок скорочення посівних площ в останні роки відбувається суттєве зменшення пропозиції зерна гречки на внутрішньому ринку. У 2010 році виробництво гречки не перевищить 180 тис. тонн. Залишки гречки на початок маркетингового періоду (на 01.07.2010) становили 8,4 тис. тонн проти 29,5 тис. тонн роком раніше. Загальний попит внутрішнього ринку у гречці у 2010/2011 маркетинговому році оцінюється у 214 тис. тонн, в тому числі 183 тис. тонн необхідно для споживання населенням, виходячи із середньодушового споживання. Таким чином, виходячи із попиту внутрішнього ринку, а також зважаючи на необхідність забезпечення на кінець маркетингового періоду перехідних залишків гречки у обсязі двомісячної потреби, дефіцит гречки на внутрішньому ринку можливо оцінити у 50-60 тис. тонн.

Довідково: імпорт гречки на митну територію України у 2009 році відсутній. Традиційно зазначена продукція імпортується з території Російської Федерації.

За попередніми даними урожай жита у 2010 році становить 492 тис. тонн, що в 1,9 рази менше, ніж у 2009 році. За даними декларування станом на 01.09.2010 у суб'єктів господарювання в наявності було 476,7 тис. тонн жита, що на 49 відсотків менше ніж на відповідну дату минулого року, із нього продовольчого жита було задекларовано 394,9 тис. тонн (на 44 % менше). Потреба у житі для забезпечення продовольчих потреб населення до кінця 2010/2011 маркетингового року оцінюється у межах 390 тис. тонн, то задекларованих обсягів продовольчого жита вистачить лише на забезпечення внутрішніх потреб до кінця маркетингового періоду. При цьому, з початку маркетингового періоду активізувався експорт жита, станом на 01.09.2010 вивезено 38,3 тис. тонн проти 0,05 тис. тонн у відповідному періоді минулого року.

ПОДАЛЬШЕ ЗМЕНШЕННЯ ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ ВКАЗАНІХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР СТВОРЮВАТИМЕ ВІДПОВІДНИЙ ЇХ ДЕФІЦИТ ДЛЯ ВНУТРІШНІХ СПОЖИВАЧІВ.

Крім того на сьогодні у зв'язку з несприятливими погодними умовами (особливо спекотливим літом) прогнози врожаю у окремих країнах не є оптимістичними, що створює підстави для виникнення ажіотажного попиту серед населення на інші соціально значущі продукти споживання.

З огляду на вищевикладене та враховуючи необхідність здійснення заходів, спрямованих на насичення внутрішнього ринку жита і гречки та іншої соціально значущої продукції, а також з метою забезпечення продовольчої безпеки країни, запобігання підвищенню цін на продовольчі товари, недопущення цінової дестабілізації на товарному ринку Мінекономіки розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Митний тариф України».

<http://zakon.rada.gov.ua>

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ

20.10.2010

Повідомлення про оприлюднення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України»

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» розроблений Міністерством аграрної політики України з метою встановлення повноважень Кабінету Міністрів України щодо

здійснення комплексу адміністративних заходів, спрямованих на упередження чи зупинку спекулятивного або узгодженого встановлення цін продавцями та/або покупцями сільськогосподарської продукції (товарів), які не віднесені цим Законом до об'єктів державного цінового регулювання.

Також метою прийняття зазначеного законопроекту є визначення правових підстав для отримання товарними біржами висновків про відповідність вимогам стосовно надання послуг з укладення та реєстрації угод купівлі-продажу сільськогосподарської продукції і продовольства для державних та регіональних потреб, погашення податкової заборгованості, а також з укладення та реєстрації зовнішньоекономічних контрактів.

Основним завданням законопроекту є визначення повноважень Кабінетом Міністрів України в частині затвердження Порядку надавання товарним біржам висновку щодо відповідності вимогам.

Законопроект розміщено на WEB-сайті Міністерства аграрної політики України. Зауваження та пропозиції до проекту можна направляти у двотижневий термін: Департаменту розвитку аграрного ринку Міністерства аграрної політики України за адресою 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 24 та на електронну адресу: sayko@minaprk.kiev.ua

Державному комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва за адресою: 01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11, електронна адреса – www@dkrp.gov.ua

Законопроект розроблено з метою встановлення повноважень Кабінету Міністрів України щодо здійснення комплексу адміністративних заходів, спрямованих на упередження чи зупинку спекулятивного або узгодженого встановлення цін продавцями та/або покупцями сільськогосподарської продукції (товарів), які не віднесені цим Законом до об'єктів державного цінового регулювання.

Також метою прийняття зазначеного законопроекту є визначення правових підстав для отримання товарними біржами висновків про відповідність вимогам стосовно надання послуг з укладення та реєстрації угод купівлі-продажу сільськогосподарської продукції і продовольства для державних та регіональних потреб, погашення податкової заборгованості, а також з укладення та реєстрації зовнішньоекономічних контрактів.

Основним завданням законопроекту є визначення повноважень Кабінетом Міністрів України в частині затвердження Порядку надавання товарним біржам висновку щодо відповідності вимогам.

Статтею 8 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», передбачена можливість тимчасового адміністративного регулювання цін – комплексу адміністративних заходів, спрямованих на упередження чи зупинку спекулятивного чи узгодженого встановлення цін продавцями та/або покупцями об'єктів державного цінового регулювання на організованому аграрному ринку. Однак в умовах недостатнього розвитку аграрного ринку під впливом неринкових факторів досить часто спостерігається встановлення неринкових економічно необґрунтованих цін на сільськогосподарську продукцію. Мають місце як заниження закупівельних цін, так і необґрунтоване їх завищення на окремі продукти харчування. Тому, в умовах відміни системи декларування цін на соціально важливі продукти харчування, виникає необхідність регулювати ціни на сільськогосподарську продукцію (товари), у тому числі ті, які не віднесені до об'єктів державного цінового регулювання, адже сільськогосподарські товаровиробники не захищені від антиконкурентних узгоджених дій інших учасників ринку. Відсутність механізмів державного впливу на процес ціноутворення на таку продукцію, унеможливує повноцінне державне регулювання вказаної сфери суспільних відносин.

Статтею 17-1 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» (далі – Закон України) визначено, що центральний орган виконавчої влади з

питань забезпечення реалізації державної аграрної політики надає безоплатно товарним біржам висновок щодо відповідності вимогам стосовно надання послуг з укладення та реєстрації угод купівлі-продажу сільськогосподарської продукції і продовольства для державних та регіональних потреб, погашення податкової заборгованості, а також з укладення та реєстрації зовнішньоекономічних контрактів.

Однак стаття 17-1 вищезазначеного Закону України не повною мірою відповідає вимогам статті 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» щодо встановлення умов отримання документа дозвільного характеру.

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» (далі – законопроект) підготовлено на виконання вимог Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та визначення законодавчих підстав для надання товарним біржам висновків про відповідність вимогам щодо надання послуг з укладення та реєстрації угод купівлі-продажу сільськогосподарської продукції і продовольства для державних та регіональних потреб, погашення податкової заборгованості, а також з укладення та реєстрації зовнішньоекономічних контрактів.

Вищезазначеним законопроектом передбачається внесення змін до підпунктів 17-1.2 та 17-1.3 статті 17-1 Закону України, де запропоновано, що висновок щодо відповідності вимогам видається на 5 років та контролюючим органом яким є над господарською діяльністю товарних бірж центральний орган виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної аграрної політики, відповідно до вимог статті 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Крім того, законопроектом передбачається внесення змін до підпункту «г» пункту 17-1.3 статті 17-1 цього Закону України стосовно надання права Кабінету Міністрів України визначати розмір власних активів, за наявності яких товарна біржа може отримати висновок щодо відповідності вимогам.

Ці зміни дозволять Кабінету Міністрів України затвердити Порядок надання товарним біржам висновку щодо відповідності вимогам стосовно надання послуг з укладення та реєстрації угод купівлі-продажу сільськогосподарської продукції і продовольства для державних та регіональних потреб, погашення податкової заборгованості, а також з укладення та реєстрації зовнішньоекономічних контрактів та будуть сприяти впорядкуванню господарської діяльності суб'єктів біржового ринку, забезпеченню умов зростання експорту сільськогосподарської продукції, збільшенню внутрішнього попиту на зерна та стабілізації цін на нього.

Одночасно прийняття цього законопроекту дозволить створити умови для гарантування продовольчої безпеки держави за рахунок запровадження системного моніторингу експорту сільськогосподарської продукції за рахунок щоденного надання інформації товарними біржами, які отримали висновок про відповідність, щодо обсягів укладених зовнішньоекономічних контрактів.

www.minagro.gov.ua

2. ПОДІЇ, ФАКТИ

22.10.2010

Держкомпідприємства погодив зміни в законодавство, що спрощують процедуру реєстрації фермерського господарства

Держкомпідприємства погодив представлений Мінагрополітики законопроект, що спрощує процедуру реєстрації фермерського господарства й скорочує кількість дозвільних документів, необхідних для початку підприємницької діяльності в сфері сільського господарства.

Якщо раніше бажаючий створити фермерське господарство повинен був пройти відбір у професійній комісії з питань створення фермерських господарств, склад якої формувався районною або міською радою, то після прийняття законопроекту, згадана норма буде виключена.

Громадяни, зацікавлені в розвитку власного фермерського господарства, повинні будуть подати клопотання про виділення їм земельної ділянки й представити документи про наявність досвіду роботи в сільському господарстві або необхідну сільськогосподарську освіту.

Такі зміни, на думку фахівців, поліпшать умови для початку виробництва сільгосппродукції й розвитку фермерського господарства.

Анк-інформ

22.10.2010

Уряд розраховує через 10 днів почати аукціони з продажу квот на експорт зерна

Кабінет Міністрів України очікує, що максимум протягом двох тижнів почнуться аукціони із продажу квот на експорт зерна, повідомив перший віце-прем'єр Андрій Клюєв на прес-конференції 21 жовтня в Києві.

«Днів десять, максимум два тижні, і почнуться аукціони», - сказав він.

За словами А.Клюєва, механізм реалізації квот на експорт зерна через аукціони буде прийнятий завдяки запланованим змінам у закон про зовнішньоекономічну діяльність, якими буде передбачена відповідна норма.

Як повідомлялося, Україна ввела до 31 грудня 2010 р. квоти на експорт 2,7 млн. тонн зерна, у тому числі на пшеницю 0,5 млн. тонн, ячмінь - 0,2 млн. тонн, кукурудзу - 2 млн. тонн, жито й гречку - по 1 тис. тонн.

Затверджений порядок розподілу квот припускає, що ліцензії на експорт зерна будуть видаватися відповідно до рекомендацій спеціально створеної Міністерством економіки комісією. Розподіл квот здійснюється на підставі поданої бажаючим експортувати зерно заявки протягом 15 календарних днів після опублікування на офіційному сайті Мінекономіки інформації про початок реєстрації заявок. Разом із заявкою претендент на квоту повинен надати висновок Міністерства аграрної політики про наявність у нього планованого для експорту зерна й здатності його експортувати.

Міністерство економіки 20 жовтня почало прийом заявок на одержання ліцензій на експорт зерна.

По оцінкам експертів, Україна в поточному маркетинговому році може експортувати 12-15 млн. тонн зерна. Згідно даним Української зернової асоціації, Україна з початку поточного маркетингового року (МР, липень 2010 - червень 2011) експортувала близько 4 млн. тонн зерна, у тому числі за перші 13 днів жовтня - 460 тис. тонн.

Анк-інформ

21.10.2010**КМУ має намір сам регулювати торговельні надбавки на с/г продукти**

Міністерство аграрної політики пропонує дозволити КМУ регулювати торговельні надбавки на сільськогосподарські продукти (товари), які не є об'єктами державного цінового регулювання. Про це говориться у відповідному проекті закону, розробленому Мінагрополітики.

Законопроект припускає внесення відповідних змін у закон «Про державну підтримку сільського господарства України». Зокрема, передбачається встановлення норми, по якій у випадку спекулятивного або погодженого встановлення продавцями або покупцями цін на сільгосппродукцію (товари), що не є об'єктом державного цінового регулювання, уряд для попередження або припинення таких антиконкурентних дій має право обмежувати рівень торговельної націнки на цей товар на оптовому й роздрібному ринках.

При цьому передбачається, що одночасно з цим КМУ невідкладно повинен подати у Верховну Раду проект закону про включення таких видів сільгосппродукції (товарів) у перелік об'єктів державного цінового регулювання й цей проект підлягає розгляду в парламенті як першочерговий.

Також законопроект пропонує внесення в закон норми про дострокове звільнення членів наглядової ради Аграрної біржі, які були призначені членами нагороди за посадою, при переході на іншу роботу, не пов'язану з діяльністю біржового ринку, у тому числі ринку сільгосппродукції.

Експорт всієї харчової продукції (УКТ ВЕД 1-24) передбачається здійснювати на основі зовнішньоекономічних контрактів, укладених або зареєстрованих на Аграрній біржі або товарних біржах, які одержали право на висновок і реєстрацію таких контрактів.

Слід зауважити, Міністерство економіки ініціює скасування повноважень місцевої влади по регулюванню цін на продукти харчування, що є об'єктами державного цінового регулювання, і визначення механізму формування цін на продукти харчування (не тільки на продукти з переліку державного цінового регулювання) Кабміном.

Інформаційна компанія "Проагро"

21.10.2010**Єврокомісія закликає Україну забезпечити прозорість на ринку зернових**

Європейська комісія закликає Україну забезпечити прозорість на ринку зернових. Про це повідомив представник Єврокомісії Джон Кленсі, коментуючи введене Україною квотування на експорт зернових.

«Цей захід - суверенне рішення. Проте як член Світової організації торгівлі (СОТ) Україна повинна попереджати про такі заходи і мотивувати їх, а ми потім уважно проаналізуємо і перевіримо їх на відповідність міжнародним правилам торгівлі», - сказав представник Єврокомісії.

За його словами, відповідно до Генеральної угоди із тарифів і торгівлі, а також угоди СОТ із сільського господарства, існує дуже невелика кількість причин, які можуть бути підставою для введення кількісних обмежень на торгівлю сільськогосподарською продукцією, зокрема зерновими.

«ЄС просить Україну забезпечити прозорість і передбаченість на ринку зернових на користь як споживачів, так і економічних операторів. ЄС офіційно проінформував українську владу про це в серпні», - сказав Дж.Кленсі. Він також зазначив, що служби Єврокомісії ще оцінять деталі прийнятих заходів, зокрема, дату набуття чинності і ретроспективний ефект, і передадуть, «якщо буде потрібно, детальне послання українській владі».

Представник Єврокомісії також висловив думку про те, що такі рішення української влади впливають на двосторонні переговори про створення зони вільної торгівлі.

«Введення обмежувальних торговельних заходів щонайменше суперечить духу високого рівня лібералізації, на який направлена зона вільної торгівлі», - сказав Дж.Кленсі.

Як повідомлялося, 4 жовтня 2010 р. Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 938 «Про встановлення обсягів квот на окремі види сільськогосподарської продукції, експорт якої підлягає ліцензуванню до 31 грудня 2010 р.».

Документом встановлені квоти на експорт пшениці і суміші пшениці та вівса (меслін), полби обсягом 0,5 млн. тонн, кукурудзи - 2 млн. тонн, ячменю - 0,2 млн. тонн і вівса - 1 тис. тонн. Квота на експорт гречки встановлена в об'ємі 1 тис. тонн. Квоти введені до 31 грудня 2010 р.

УНІАН

20.10.2010

Азаров: квоти на експорт зерна скасують після формування резервів

Уряд скасує квоти на експорт зерна після того, як будуть сформовані необхідні резервні запаси в Держрезерві й Аграрному фонді.

Про це прем'єр-міністр України Микола АЗАРОВ заявив на брифінгу в Херсоні.

«Як тільки створюємо резерви й дивимося на запаси зерна в країні, то відкриваємо ринок. Ми ж не вороги своїм власним селянам і зернотрейдерам», - сказав М.АЗАРОВ.

При цьому він висловив жаль, що зернотрейдери не пішли назустріч уряду в питанні сприяння формуванню запасу зерна в країні.

«Ми говорили їм: давайте разом домовимося, створимо запаси зерна, але, на жаль, вони не пішли на це. Ось довелося такі заходи й реалізовувати (запроваджувати квоту на експорт – УНІАН)», - сказав М.АЗАРОВ.

Як повідомляв УНІАН, 4 жовтня 2010 р. Кабінет міністрів України прийняв постанову № 938 «Про встановлення обсягів квот на окремі види сільськогосподарської продукції, експорт якої підлягає ліцензуванню до 31 грудня 2010 р.».

Документом встановлено квоти на експорт пшениці й суміші пшениці та жита (меслін), полби обсягом 0,5 млн. тонн, кукурудзи - 2 млн. тонн, ячменю – 0,2 млн. тонн і жита - 1 тис. тонн. Квоту на експорт гречки встановлено в обсязі 1 тис. тонн.

Квоти запроваджено строком до 31 грудня 2010 р.

УНІАН

20.10.2010

А. Ключев одержав додаткові функції віце-прем'єра з питань АПК

КМУ перерозподілив обов'язки колишніх віце-прем'єр-міністрів з аграрних питань Віктора Слаути й по силовим питанням Володимира Сівковича між першим віце-прем'єром Андрієм Ключевим і віце-прем'єром Борисом Колесниковим. Про це сказав міністр КМУ А. Толстоухов.

«Сівкович - це Колесников, Слаута - це Ключев", - повідомив він. За його словами, відповідне розпорядження КМУ прийнято на засіданні 20 жовтня 2010 р. Крім того, А. Толстоухов повідомив, що в такий же спосіб передано курирування регіонів.

Як повідомлялося раніше, 13 жовтня 2010 р. Президент України В. Янукович звільнив В. Сівковича й В. Слауту з посад віце-прем'єрів по силових питаннях і з питань АПК відповідно з метою приведення складу уряду у відповідність із Конституцією 1996 р.

Варто нагадати, що 13 жовтня 2010 р. набув чинності закон про КМУ, що відповідає положенням Конституції редакції 1996 р. і стверджуючий повноваження президента призначення прем'єр-міністра при згоді більше половини конституційного складу парламенту.

«Українські новини»

20.10.2010

Зерно, що перебувало в процесі митного оформлення до 19 жовтня 2010 р., також підлягає квотуванню – І. Калетник

Постанова Уряду про квотування експорту зернових поширюється також і на зерно, що перебувало в процесі митного оформлення до 19 жовтня 2010 р. Про це повідомив голова Держмитслужби України І. Калетник.

За словами І. Калетника, експортери зерна повинні оформити відповідні квоти для експорту цього товару.

У свою чергу, президент Української зернової асоціації В. Клименко сказав, що така ситуація не влаштовує експортерів, і тому він звернувся до голови Українського союзу промисловців і підприємців А. Кінаху з проханням організувати зустріч з Прем'єр-міністром України М.Азаровим для того, щоб внести необхідні зміни в постанову про квотування експорту зернових для того, щоб виключити квотування для зерна, що перебувало в портах і на судах на території України до введення квотування.

Крім цього, В.Клименко розповів, що дане питання необхідно вирішити невідкладно, оскільки тільки в 1,5 тис. залізничних вагонах в Одесі на сьогодні перебуває 120 тис. т зерна кукурудзи й у випадку затягування його завантаження на кораблі, воно може зіпсуватися.

«РБК-Україна»

18.10.2010

Україна ввела квоти на експорт зерна і гречки

Україна ввела квоти на експорт зерна і гречки. Відповідну постанову Кабінету міністрів України від 4 жовтня 2010 р. № 938 «Про встановлення обсягів квот на окремі види сільськогосподарської продукції, експорт якої підлягає ліцензуванню до 31 грудня 2010р.» розміщено на урядовому сайті.

Документом встановлені квоти на експорт пшениці і суміші пшениці та вівса (меслину), полба в об'ємі 0,5 млн. тонн, кукурудзи - 2 млн. тонн, ячменю - 0,2 млн. тонн і жита - 1 тис. тонн. Крім того, квоти на експорт гречки встановлена в обсязі 1 тис. тонн. Квоти введені строком до 31 грудня 2010 р.

Зазначається, що постанова набуває чинності з дня публікації. Документом затверджений також порядок видачі ліцензії на експорт вказаної продукції і розподілу квот.

Розподілення квот здійснюється на підставі заявки, поданої Мінекономіки суб'єктом господарської діяльності за встановленою міністерством формою, впродовж 15 календарних днів після публікації на офіційному веб-сайті Мінекономіки інформації про початок реєстрації заявок. Разом із заявкою суб'єкт господарської діяльності подає висновки Мінагрополітики про наявність у нього обсягу сільськогосподарської продукції, зазначеного у заявці, і можливості її експортувати.

Загальний обсяг квот розподіляється комісією пропорційно обсягам, зазначеним у висновках Мінагрополітики. Нерозподілений обсяг квот підлягає повторному діленню.

УНІАН

3. ПОДІЇ ІРАР

- ✓ Заступник директора ІРАР Корінець Р.Я. 21 жовтня 2010 року прийняв участь у засіданні Тематичної підгрупи «Розвиток агропромислового комплексу (в т.ч. тваринництво, рибальство та лісництво)» Міністерства аграрної політики України, яка проходила під керівництвом заступника міністра Мельничука М.Д. Головна тема зібрання – пріоритетні напрямки залучення міжнародної технічної допомоги в АПК.
- ✓ 22 жовтня 2010 року відбулося засідання Комісії Мінагрополітики з питань надання державної підтримки сільськогосподарським обслуговуючим кооперативам, у якому прийняв участь генеральний директор Союзу учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України, заступник директора ІРАР Корінець Р.Я. Головна тема зібрання – повернення коштів кредиторської заборгованості, яка виникла у 2009 році перед сільськогосподарськими обслуговуючими кооперативами.

4. КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА

ДОСВІД США У СФЕРІ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА РЕЄСТРАЦІЇ ТВАРИН

Воливач В.О.,

експерт з питань гармонізації законодавства
Інституту розвитку аграрних ринків

Козловська М.В. ,

зав. сектором міжнародних проєктів
Інституту агроєкології та економіки природокористування НААН України

Інтенсивне впровадження систем ідентифікації в тваринництві, зокрема електронної, вивело США на позиції лідера з початку 2000 р. Набутий досвід та обсяги капіталовкладень на створення бази племінних показників для голштинської породи, поєднаної з БД по ідентифікації, ініціювали формування єдиної національної системи племінних параметрів. Це призвело, вперше за майже 150 річний період розведення тварин, до об'єднання інформаційних фондів по окремих породах в єдиній національній системі. Таким же шляхом пішла і Канада, де цей процес узгоджень між інформаційними системами по різних породах зайняв близько двох років.

З початку 2000 року система ID була визнана як невіддільна частина Національної стратегії з ідентифікації тваринницької харчової продукції, і впроваджувалась Національним інститутом сільськогосподарського тваринництва (National Institute for Animal Agriculture NIAA). Ця програма дозволяла здійснювати відстеження джерела захворювання за 48 годин. Розроблення програми здійснювалось з 2002 р. в контакт з національною асоціацією захисту здоров'я тварин (U.S. Animal Health Association – USAHA), важливою особливістю якої є представництво державних та асоційованих виробничих угруповань. Надалі USAHA організувала державно-промислову програму (the National Identification Development Team), метою якої було визначення правил ID, розроблення та оприлюднення національної програми з ідентифікації (A “U.S. Animal Identification Plan - USAIP”). Над питаннями впровадження цих правил працювали близько 100 професіоналів, що розподілені по 70 агенціям з керівним комітетом до складу якого водили 8 персон. В назві програми відображено її функціональну спрямованість на системи обліку та відстеження тваринницької продукції – Національна програма ідентифікації та реєстрації тварин (the National Farm Animal Identification and Records Program (FAIR)).

Наприкінці грудня 2003 р. надійшло повідомлення про виявлення у американської корови BSE (bovine spongiform encephalopathy), або «коров'ячого сказу» (“mad cow disease”), у Північній Америці. Секретаріат з питань аграрного сектору, в режимі відстеження джерел захворювань за 48 годин, прийняв рішення про визначення лідируючої ролі для програми з ідентифікації тварин. USDA (The U.S. Department of Agriculture) було виділено на цю мету \$85 мільйонів, і невдовзі цією системою були охоплені всі аграрні відділення в кожному штаті. У 2004 р. було виділено 2 транші, \$18.8 млн на початкове впровадження та близько \$12 млн. для встановлення кооперації між урядовими структурами по штатах та в центрі, а також для досліджень стосовно систем реєстрації тварин та збору даних. У 2005 та 2006 рр. виділялось по \$33 млн. для запровадження програм USDA стосовно ID.

Станом на серпень 2005 р., в масштабі 50 штатів, було зареєстровано більше ніж 265,000 осередків, через які було введено більше ніж 2 мільйони даних стосовно тварин чи птиці за затвердженими вимогами. В травні 2005 р. був оприлюднений Перший стратегічний план з ідентифікації (USDA’s First Draft Strategic Plan), за яким було

визначено завершення впровадження всіх стандартизованих процедур з ідентифікації до січня 2008 р., і в поточний період діє вже новий план, з сукупністю пілотних проектів.

У квітні 2006 р. була прийнята програма подальшого впровадження ідентифікації до 2009 р., у вигляді покрокових рішень. При цьому багато промислових структур та правових діячів критикували USDA за повільне впровадження та недостатню універсальність програми, але виправданням цьому слугувала недостатня платоспроможність багатьох фермерів до здійснення досить високих витрат на участь в цьому процесі. У 2007 р. було виділено наступні \$33 мільйони на розвиток системи ідентифікації тварин (ID), оприлюднення Федерального реєстру стосовно комплексного та детального планування вищезгаданої програми, що враховувало пропозиції до законодавчих змін, витратні оцінки та визначення завдань з подальшого розвитку. Рішенням Сенату був затверджений Національний реєстр, подальшим рішенням була затверджена національна реєстраційна форма (the National Farm Animal Identification and Records Act), а також обмежене розповсюдження інформації з окремих питань по ID, надалі було визнано можливість участі приватних агентств з ідентифікації та оцінки відповідності по системах реалізації програми з ідентифікації.

Центром досліджень Конгресу США здійснюються регулярні аналітичні огляди з питань національної політики в системі ідентифікації та реєстрації тварин, що невіддільно поєднується з системою відстежуваності м'ясної продукції. При цьому до корінних питань відноситься визначення типів оброблюваної інформації та співвідношення джерел фінансування усього процесу.

Таким чином, цей процес знаходиться під постійним наглядом центральних органів влади країни, і мета його аналогічна поставленій в ЄС – відстежувати увесь шлях тварини від народження до забою, а також подальший шлях продукції до споживача. Наскільки необхідна ця система, чи повинна вона бути обов'язковою, скільки на це потрібно витратити і з яких джерел – ці питання знаходяться постійно в центрі обговорення робочих груп з тваринництва та м'ясної промисловості. Основним обґрунтуванням витрат слугувала мета контролю здоров'я національної популяції тварин. Потім додалися аргументи стосовно попередження небезпеки від біотероризму.

Законодавчі дебати вилились у прийняття оригінального національного маркування (COOL - country-of-origin labeling) м'яса та іншої продукції від ID тварин, що підвищило конкурентоспроможність їх власників.

Аналіз ефективності впровадження деталізованих варіантів маркування продукції, зокрема в системі маркування органічної продукції та застосовності в виробничому ланцюзі ГМО, наводять багато інформаційних джерел, серед яких – Служба економічних досліджень (USDA's Economic Research Service - ERS).

Метою процедури відстежуваності є супровід ідентифікованої продукції по всіх маркетингових ланках. При цьому може додаватись більш детальна інформація про м'ясну продукцію (а також молочну, ячну, рибну тощо), умови її виробництва, особливості утримання тварини (наприклад, на фермі з багаторічними родинними традиціями) та типу її продуктивності, тощо. Така процедура збільшує популярність на ринку фермерів, що виробляють певні типи м'яса.

За такого підходу, програма ідентифікації тварин стає найважливішою частиною загальної системи безпечності в харчовому ланцюзі та розширення конкурентоспроможності виробників якісної продукції, до того ж вона гнучко комбінується з іншими аграрними програмами. Багато споживачів вже мають можливість вибирати продукцію за своїми прихильностями, зокрема з органічного виробництва, з гуманними умовами утримання, за високих стандартів стосовно довкілля тощо. Відстежуваність надає можливість аналізувати частку такої продукції на ринку, вести облік особливої продукції за різних методів виробництва, та відстежувати вподобання споживачів.

Такий підхід дозволяє в повній мірі задовольнити вимогам COT стосовно санітарних та фітосанітарних бар'єрів (SPS). Цими питаннями в США опікуються національна служба з контролю безпечності харчової продукції при аграрному департаменті (USDA's Food Safety and Inspection Service - FSIS) та Адміністрації по харчових та фуражних продуктах (The Food and Drug Administration - FDA). Ці служби поєднують системи контролю кормів, захворювань тварин та процесів виробництва харчової продукції. При цьому дані з служби ID вдало компонуються з подальшим контролем технологічних процесів, дослідженнями та науково обґрунтованими режимами безпечної переробки харчової продукції. Інша програма, з обслуговування аграрного маркетингу (Agricultural Marketing Service - AMS), дозволяє споживачам тваринницької, зокрема м'ясної продукції, одержати посвідчення якості продукції за матеріалами аудиту з третьої сторони – (USDA Process Verified suppliers can have marketing claims such as breeds, feeding practices, or other claims verified by USDA and marketed as "USDA Process Verified"). Інші програми мають різноманітні рівні та типи відстеження, зокрема програми забезпечення шкільного харчування, харчового забезпечення нужденних родин та подібних установ, сертифікації органічної продукції тощо.

Використання досвіду передових країн щодо якості та безпечності тваринницької продукції має підвищити конкурентоспроможність українського тваринництва на світовому ринку. Треба запровадити контроль за здоров'ям тварин, здоров'ям стада, безпекою продуктів харчування, розвинути систему нагляду за племінними програмами, точними даними про число та якість тварин, облік надоїв молока, кількість господарств і їхніх власників. Ветеринарні бази даних повинні бути узгодженими з базою даних I&R. Дуже важливо, щоб національна база даних I&R була сумісна з іншими національними базами даних і з аналогічними системами в інших країнах.